

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 82

Про порушення професійних прав та гарантій адвокатської діяльності адвоката Віхрова О.В. під час співбесіди у Вищій раді правосуддя

«12» серпня 2025 року

м. Київ

Рада адвокатів України розглянула заяву адвоката Віхрова Олександра Володимировича про порушення його професійних прав та гарантій адвокатської діяльності, зокрема права на збереження адвокатської таємниці, під час співбесіди у Вищій раді правосуддя (ВРП), яка надійшла 05 серпня 2025 року.

За результатами аналізу поданої заяви, доданих до неї документів, а також перегляду відеозаписів засідань Вищої ради правосуддя від 21 листопада 2024 року та 03 червня 2025 року, Рада адвокатів України, заслухавши в.о. Голови Ради адвокатів України Гвоздія В.А., а також доповідачів з розгляду цього питання - представника адвокатів Рівненської області у складі Ради адвокатів України Лазарчук Г.В. та представника адвокатів Хмельницької області у складі Ради адвокатів України Каденко О.О., встановила такі обставини.

06 вересня 2019 року адвокат Віхров О.В. звернувся до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — ВККС, Комісія) із заявою про допуск до участі в доборі кандидатів на посаду судді місцевого суду, проведення якого здійснювалося в межах конкурсу, оголошеного рішенням ВККС від 05 серпня 2019 року № 145/зп-19. Зазначеним рішенням було оголошено конкурс на зайняття 35 вакантних посад суддів у місцевих судах для кандидатів, які відповідають вимогам абзацу третього пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про Вищу раду правосуддя» та набрали понад 75 відсотків максимально можливого бала кваліфікаційного іспиту, складеного до набрання чинності Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 02 червня 2016 року № 1402-VIII.

19 грудня 2023 року рішенням № 58/дс-23 Вища кваліфікаційна комісія суддів України рекомендувала Віхрова О.В. для призначення на посаду судді

Господарського суду Запорізької області та передала матеріали до Вищої ради правосуддя.

Відповідно до статті 36 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» призначення на посаду судді здійснюється Президентом України за поданням Вищої ради правосуддя. Таке подання ухвалюється за результатами розгляду рекомендації Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, до якої додається особова справа (досьє) кандидата на посаду судді.

За результатами попереднього розгляду визначений доповідач складає висновок щодо можливості призначення кандидата на посаду судді та виносить його на розгляд Вищої ради правосуддя. Розгляд кандидатури на засіданні Вищої ради правосуддя відбувається після доповіді члена Ради, визначеного доповідачем у цій справі.

02 січня 2024 року матеріали ВККС для попереднього розгляду та підготовки висновку за протоколом автоматизованого розподілу були передані члену Вищої ради правосуддя Маселку Роману Анатолійовичу.

Починаючи з 08 січня 2024 року доповідач здійснював запити з метою отримання та перевірки інформації, необхідної для визначення відповідності кандидата вимогам, встановленим для судді, та відсутності обґрунтованих сумнівів, передбачених частиною дев'ятою статті 69 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон).

Національна асоціація адвокатів України у відповідь на запит члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А. надавала відомості про робоче місце адвоката Віхрова О.В. у місті Дніпро по вул. Паторжинського, 25, яке ним офіційно відображено з 14 грудня 2017 року.

26 квітня 2024 року за підписом члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А. було направлено запит адвокату Віхрову О.В. з проханням надати відповіді на низку питань, зокрема щодо судових справ № 201/11425/18 та № 932/1535/23, відвідування інших країн та тимчасово окупованої території України, а також стосовно походження майна і доходів.

У період з листопада 2024 року по квітень 2025 року відбулося кілька засідань Вищої ради правосуддя щодо розгляду кандидатури Віхрова О.В.

13 травня 2025 року адвокат Віхров О.В. подав заяву про відвід доповідача – члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А., серед іншого мотивувавши її тим, що Маселко Р.А. упереджено ставиться до нього як до кандидата на посаду судді, штучно створюючи сумніви щодо його кандидатури

шляхом ревізії ухвалених судових рішень та документів, наданих уповноваженими органами.

03 червня 2025 року Вища рада правосуддя відмовила у задоволенні заяви адвоката Віхрова О.В. про відвід доповідача та провела засідання з розгляду питання про внесення Президентіві України подання щодо його призначення на посаду судді Господарського суду Запорізької області.

За результатами обговорення Вища рада правосуддя, погодившись із пропозицією доповідача – члена ВРП Маселка Р.А. щодо невідповідності кандидата вимогам статті 127 Конституції України та статті 69 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», ухвалила рішення № 1178/0/15-25 про відмову у внесенні подання Президентіві України про призначення Віхрова Олександра Володимировича на посаду судді Господарського суду Запорізької області.

Хід проведення засідань Вищої ради правосуддя за участю Віхрова О.В. транслиювався в режимі реального часу. Відеозаписи співбесід збережені на офіційному YouTube-каналі Вищої ради правосуддя за посиланнями: <https://youtu.be/OoSSxy4ZPeE?t=17444> – засідання від 21 листопада 2024 року; <https://youtu.be/LjR4gQsvuFE?t=4052> – засідання від 03 червня 2025 року.

05 серпня 2025 року адвокат Віхров О.В. звернувся до Ради адвокатів України із заявою про порушення його професійних прав та гарантій адвокатської діяльності, а також про дискредитацію професії адвоката під час проведення співбесіди у Вищій раді правосуддя, у якій він брав участь як кандидат на посаду судді. На думку заявника, зазначені порушення істотно вплинули на ухвалене Вищою радою правосуддя рішення про відмову у внесенні подання Президентіві України щодо його призначення на цю посаду.

За поясненнями адвоката Віхрова О.В., на засіданнях Вищої ради правосуддя 21 листопада 2024 року та 03 червня 2025 року член Вищої ради правосуддя Маселко Р.А., який має статус адвоката та був визначений доповідачем у його справі, своїми діями та висловлюваннями порушив його професійні права, встановлені гарантії адвокатської діяльності, заборону вимагати від адвоката відомості, що становлять адвокатську таємницю, а також публічно принизив його честь і гідність, чим дискредитував адвокатську професію в цілому.

Відповідно до статей 23, 44, 45, 55 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» саме на вищий орган адвокатського самоврядування Раду адвокатів України покладено завдання забезпечувати незалежність

адвокатів, здійснювати їх захист від втручання у здійснення адвокатської діяльності та захищати їх професійні права.

Відповідно до статті 4 Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката, держави зобов'язані забезпечити професійним асоціаціям можливість «підтримувати та захищати незалежність адвокатів та їхню роль у суспільстві» і «співпрацювати з міжнародними організаціями з питань права та адвокатської діяльності». Частина 3 статті 9 Конвенції надає професійним асоціаціям право «бути присутніми на слуханнях у будь-яких провадженнях, порушених проти адвокатів», що підтверджує правомірність втручання Ради адвокатів України у дане питання.

Рада адвокатів України, переглянувши відеозаписи засідань Вищої ради правосуддя від 21 листопада 2024 року та 03 червня 2025 року, а також заслухавши членів Ради адвокатів України, встановила факти порушення професійних прав адвоката Віхрова О.В. та гарантій його адвокатської діяльності.

Рада адвокатів України усвідомлює, що оцінювання особистої компетентності є індивідуальним процесом, який здійснюється членами Вищої ради правосуддя на підставі їх внутрішнього переконання. Під час співбесіди члени Вищої ради правосуддя оцінюють кандидатів за критеріями професійної, особистої та соціальної компетентності, доброчесності та професійної етики. При цьому показники відповідності цим критеріям розглядаються як окремо, так і в комплексі, а остаточна оцінка формується шляхом ухвалення відповідного рішення Вищої ради правосуддя.

Разом з тим, закон визначає і чіткі межі дискреційних повноважень Вищої ради правосуддя при ухваленні рішень за результатами такого оцінювання. Відповідно до абзацу другого частини четвертої статті 37 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» рішення про відмову у внесенні Президентом України подання про призначення судді на посаду за пунктом 1 частини дев'ятнадцятої статті 79 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» може бути ухвалене лише за наявності обґрунтованих відомостей, отриманих у передбаченому законом порядку, якщо:

1. Такі відомості не були предметом розгляду Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;
2. Вища кваліфікаційна комісія суддів України не дала належної оцінки таким відомостям в межах процедури кваліфікаційного оцінювання щодо відповідного кандидата.

Аналіз встановлених Радою адвокатів України обставин дає підстави вважати, що окремі дії члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А. були спрямовані саме на штучне створення або посилення цих двох підстав, передбачених законом, з метою обґрунтування відмови у наданні рекомендації адвокату Віхрову О.В. на призначення на посаду судді.

Рада адвокатів України, діючи в межах наданих дискреційних повноважень щодо сприяння забезпеченню гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних і соціальних прав адвокатів та виконуючи основні завдання адвокатського самоврядування, констатувала факт порушення з боку члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А.

Маселко Р.А. вийшов за межі своєї компетенції та порушив фундаментальні принципи незалежності адвокатури, що є складовою гарантій здійснення правосуддя, передбачених Конституцією України та Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Такі дії, вчинені під час виконання функцій доповідача у колегіальному органі, могли безпосередньо вплинути на формування позиції інших членів Вищої ради правосуддя, створивши упереджене враження про кандидата та, як наслідок, призвести до прийняття рішення про відмову у внесенні Президентові України подання щодо призначення Віхрова О.В. на посаду судді Господарського суду Запорізької області з порушенням принципів об'єктивності, неупередженості та справедливості.

З огляду на встановлені обставини та з метою належного обґрунтування висновків, Рада адвокатів України вважає за необхідне навести окремі епізоди, які свідчать про перевищення членом Вищої ради правосуддя Маселком Р.А. меж своєї компетенції, порушення принципів незалежності адвокатури та гарантій адвокатської діяльності, що в сукупності могли вплинути на об'єктивність і справедливість прийнятого колегіальним органом рішення.

1. Член Вищої ради правосуддя Маселко Р.А., як у письмових запитах, так і під час пленарних засідань ВРП, у стверджувальній формі поставив адвокату Віхрову О.В. у провину ненадання витребуваних відеозаписів з місця події.

Зазначені відеозаписи були використані як доказ у постанові судді Жовтневого районного суду м. Дніпропетровська від 18 листопада 2018 року у справі № 201/11425/18 про адміністративне правопорушення за ст. 185 КУпАП, якою провадження було закрито у зв'язку з відсутністю події та складу правопорушення.

Крім того, через сім років після зазначених подій Маселко Р.А. здійснив опитування працівників поліції, які у 2018 році склали адміністративний протокол щодо адвоката Віхрова О.В. Отримані від них пояснення суперечили фактам, установленим у судовому рішенні, що набрало законної сили.

Використавши ці відомості під час засідання ВРП, Маселко Р.А. фактично поставив під сумнів законність і обов'язковість остаточного судового рішення, чим порушив принцип правової визначеності та остаточності судових рішень, гарантований статтею 129-1 Конституції України та практикою ЄСПЛ, з метою створення штучних сумнівів у доброчесності кандидата шляхом ревізії судових актів.

Дії доповідача Маселка Р.А. мають ознаки порушення принципів правової визначеності та верховенства права. Постанова судді Жовтневого районного суду м. Дніпропетровська від 18 листопада 2018 року, якою провадження було закрито через відсутність події та складу адміністративного правопорушення, є остаточним судовим рішенням, обов'язковим до виконання (ст. 129-1 Конституції України, ст. 14 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»), і користується презумпцією правомірності.

Покладання у провину особі невиконання дій, що не передбачені законом або втрачають актуальність після остаточного вирішення справи судом, суперечить статті 19 Конституції України, яка зобов'язує органи державної влади діяти виключно на підставі, в межах повноважень та у спосіб, визначені Конституцією і законами України.

Висловлені у стверджувальній формі зауваження Маселка Р.А. щодо ненадання відеозаписів через сім років після події, у поєднанні з використанням відомостей, здобутих поза межами передбачених законом процесуальних процедур, могли створити у членів Вищої ради правосуддя стійке та упереджене враження про адвоката Віхрова О.В. як про особу, яка навмисно приховує або ухиляється від надання доказів.

Таке сприйняття, у свою чергу істотно вплинуло на об'єктивність та неупередженість колегіального розгляду, сформувавши сумніви у доброчесності кандидата та обґрунтованості його призначення на посаду судді.

Натомість, як видно з відеозапису проведення співбесіди, Маселко Р.А., який є адвокатом і добре обізнаний з вимогами законодавства щодо збереження адвокатської таємниці, під приводом з'ясування етичних аспектів відносин адвоката Віхрова О. В. з органами поліції у зв'язку з подіями 08 жовтня 2018 року, по суті, вимагав надати відеозаписи, зроблені адвокатом у процесі

здійснення захисту свого клієнта, тобто документ з адвокатського дос'є, незважаючи на безстроковість обов'язку зберігати адвокатську таємницю, який не залежить від моменту завершення надання правничої допомоги. Враховуючи професійний статус та досвід Маселка Р.А. така вимога мала очевидно усвідомлений характер забороненого законом витребування відеодокументів, пов'язаних із здійсненням Віхровим О. В. адвокатської діяльності.

2. Член Вищої ради правосуддя Маселко Р.А., шляхом окремих письмових запитів та під час пленарних засідань ВРП, спонукав адвоката Віхрова О.В. надати усні та письмові пояснення щодо обставин укладення договору з клієнтом Подирякою І.В. та надання йому правничої допомоги під час адміністративного затримання поліцією. При цьому він вимагав цю інформацію без попереднього отримання згоди клієнта на звільнення адвоката від обов'язку зберігати адвокатську таємницю.

Вимога розкриття обставин, що становлять адвокатську таємницю, без згоди клієнта, є прямим порушенням статей 22 та 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», які закріплюють безстроковий і безумовний обов'язок адвоката зберігати конфіденційність. Особливої ваги порушенню надає те, що Маселко Р.А. має статус адвоката та є обізнаним із правовими гарантіями адвокатської діяльності, а отже, усвідомлював протиправність таких вимог. Подібні дії суперечать статті 19 Конституції України (обов'язок діяти лише в межах і у спосіб, визначений законом) та принципу верховенства права.

Як адвокат і водночас член ВРП, Маселко Р.А. використав свій професійний статус і знання у сфері адвокатури для ініціювання обговорення конфіденційних питань, які інші члени ВРП могли недостатньо глибоко розуміти з правової точки зору. Це створювало ризик формування у них упередженого враження про кандидата як про особу, яка приховує важливу інформацію, що могло вплинути на об'єктивність і неупередженість прийняття рішення колегіальним органом.

Зазначені дії також суперечать міжнародним стандартам захисту професії адвоката, зокрема пункту «в» частини 3 статті 6 Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката, який категорично забороняє вимагати від адвокатів «розголошувати, передавати або давати свідчення щодо будь-якої інформації або матеріалів, отриманих від клієнтів». Україна, як держава-член Ради Європи, зобов'язана дотримуватися цих принципів відповідно до Рекомендації № R(2000)21 Комітету Міністрів та Основних принципів ООН щодо ролі адвокатів.

3. Рада адвокатів України встановлює пряме порушення принципу незалежності адвокатури через ототожнення адвоката з його клієнтами та їх справами.

Дії члена ВРП Маселка Р.А. та членів ВРП, які підтримали його позицію шляхом голосування, щодо покладання у провину адвокату Віхрову О.В. обставин, пов'язаних зі справами його клієнтів, суперечать частині 5 статті 6 Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката, яка прямо передбачає, що «адвокати не зазнавали несприятливих наслідків внаслідок ототожнення їх з їхніми клієнтами або зі справою їхніх клієнтів».

Намагання дискредитувати кандидата через дії або обставини, пов'язані з професійним представництвом клієнтів, є недопустимим та підриває основи незалежної адвокатури як складової справедливого судочинства.

4. Під час виконання обов'язків члена Вищої ради правосуддя Маселко Р.А. допустив нетактовні висловлювання та надав образливі оцінки, що стосувалися особистого і сімейного життя адвоката Віхрова О.В. Зокрема, він коментував повторний шлюб кандидата після розірвання попереднього, його статус багатодітного батька, причини змін у сімейному житті, характер стосунків із колишньою дружиною, а також висловлював припущення про нібито переслідування адвокатом протиправної мети - ухилення від мобілізації під час воєнного стану.

Особливо неприйнятними є подібні звинувачення, оскільки вони набувають характеру упередженості та свідчать про застосування подвійних стандартів. У публічному просторі існують питання щодо дотримання самим Маселком Р.А. вимог чинного законодавства, стосовно реєстрації місця проживання та виконання військових обов'язків. За таких умов висунення ним припущень про ухилення від військових обов'язків іншими особами виглядає не лише некоректним і необґрунтованим, але й таким, що суперечить критеріям доброчесності та принципу рівного підходу при їх застосуванні.

Зазначені обставини підривають принципи справедливості, об'єктивності та неупередженості процедури призначення суддів, а також ставлять під сумнів етичність підходу доповідача до формулювання висновків щодо відповідності інших осіб стандартам професійної етики та доброчесності.

Такі дії виходять за межі предмета оцінювання кандидата на посаду судді, визначеного статтями 69 та 79 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», і суперечать принципу поваги до приватного життя, гарантованого статтею 32 Конституції України та статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Вони також порушують вимоги професійної етики, передбачені статтею 28 Закону України «Про запобігання корупції» та статтями 3, 7, 12 Правил адвокатської етики, які зобов'язують утримуватися від поведінки, що принижує честь і гідність іншої особи, та діяти з повагою й тактовністю.

Беручи до уваги, що ці коментарі були зроблені у присутності інших членів Вищої ради правосуддя, вони мали ознаки спрямованості на формування у колегії негативного враження про кандидата та могли створити психологічний тиск, який вплинув на об'єктивність і неупередженість прийняття рішення.

5. Член Вищої ради правосуддя Маселко Р.А. публічно та безпідставно звинуватив адвоката Віхрова О.В. у тому, що ненадання колишньою дружиною інформації про джерела надходження коштів є його особистою виною, стверджуючи, що кандидат мав забезпечити надання такої інформації, якщо бажає відповідати критерію доброчесності.

Таке твердження суперечить принципу особистої відповідальності, закріпленому у законодавстві України, та ігнорує правову природу приватних і сімейних відносин, у межах яких одна особа не має ані юридичного обов'язку, ані процесуальних повноважень змушувати іншу особу надавати конфіденційні відомості. Відповідальність за неподання таких даних не може бути покладена на кандидата, якщо вони перебувають поза сферою його фактичного володіння чи контролю.

Висунення подібного звинувачення в публічній формі під час засідання ВРП створювало у його членів упереджене враження про кандидата, як про особу, яка свідомо приховує важливу інформацію, що могло суттєво вплинути на об'єктивність та неупередженість прийняття рішення колегіальним органом. Такі дії доповідача виходять за межі його компетенції та не ґрунтуються на встановлених законом критеріях доброчесності, що свідчить про порушення принципів справедливого розгляду та недопустимість зловживання процесуальною роллю у процедурі оцінювання кандидата.

6. Факт не зазначення у декларації відомостей про користування приміщенням, яке вже з 2017 року офіційно внесене до Єдиного реєстру адвокатів України як робоче місце адвоката Віхрова О.В., сам по собі не свідчить автоматично про його недоброчесність чи навмисне приховування інформації.

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 46 Закону України «Про запобігання корупції» обов'язок декларування об'єктів нерухомості поширюється на випадки, коли особа має право власності, оренди чи інше право користування. У випадку

Віхрова О.В. користування приміщенням підтверджене договорами позики, укладеними з його братом, що за своєю природою є безоплатним правочином і не створює економічної вигоди.

Закон не передбачає звільнення від декларування такого права користування у разі родинних відносин, однак обставини безоплатності та відкритого відображення цієї адреси у публічному ЄРАУ (який є офіційним і публічним єдиним реєстром, доступним будь-кому) свідчать про відсутність наміру приховати цю інформацію.

Отже, за відсутності додаткових доказів умислу, виявлений пропуск слід кваліфікувати не як значний проступок, що свідчить про недоброчесність кандидата, а як технічну або формальну неточність. Така помилка не може істотно впливати на репутацію адвоката, оскільки відомості про його робоче місце за зазначеною адресою були офіційно внесені до Єдиного реєстру адвокатів України та перебували у відкритому доступі задовго до початку конкурсної процедури.

7. Дії члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А., який самостійно здійснив перевірку відомостей та сформулював висновки про нібито порушення адвокатом Віхровим О.В. Правил адвокатської етики, а також висловлював публічні оцінки, що принижували честь і гідність адвоката, мають ознаки **подвійного порушення**:

- **порушення адвокатської етики** – оскільки Маселко Р.А. має статус адвоката і, незалежно від зупинення його діяльності, зобов'язаний дотримуватися Присяги адвоката та Правил адвокатської етики;
- **порушення суддівської етики** – як члена ВРП, який відповідно до ч. 7 ст. 20 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» зобов'язаний дотримуватися етичних стандартів судді.

Такі дії виходять за межі компетенції Вищої ради правосуддя, суперечать принципу правової визначеності, підривають авторитет правосуддя і довіру суспільства, створюють дискримінаційне та упереджене ставлення до адвоката Віхрова О.В. як кандидата на посаду судді, що несумісно з принципами рівності, недискримінації та об'єктивності у конкурсних процедурах.

Відповідно до статей 33–36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» розгляд питань щодо дотримання адвокатами Правил адвокатської етики та застосування дисциплінарних заходів належить виключно до повноважень кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури за місцем обліку адвоката. У даному випадку компетентним органом

є Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури Дніпропетровської області, оскільки адвокат Віхров О.В. перебуває на обліку в Раді адвокатів цієї області.

Крім того, згідно зі статтею 5 Правил адвокатської етики, право офіційного тлумачення їх положень належить виключно З'їзду адвокатів України та Раді адвокатів України. Якщо положення допускають різні підходи, вони підлягають застосуванню у найбільш сприятливому для адвоката розумінні. Відтак самостійне тлумачення та застосування членами ВРП положень адвокатської етики без належних повноважень, у поєднанні з прийняттям рішень, що обмежують права адвоката, є порушенням встановленого законом розподілу компетенцій, гарантій незалежності адвокатури та принципу правової визначеності.

Окремо слід зазначити, що публічні висловлювання та оцінки Маселка Р.А., які принижували честь і гідність адвоката Віхрова О.В., завдавали шкоди його діловій репутації та містили некоректні й принизливі формулювання, суперечать статті 51 Правил адвокатської етики. Згідно з цією статтею адвокат не повинен допускати висловлювань, що принижують честь і гідність іншого адвоката, шкодять його діловій репутації або мають образливий характер.

Такі дії також порушують **статтю 8 Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката**, яка встановлює, що дисциплінарні провадження щодо адвокатів можуть розглядатися виключно незалежними дисциплінарними комітетами, створеними професійною асоціацією, або незалежними судами. Самостійне тлумачення та застосування Правил адвокатської етики органами, які не мають таких повноважень, суперечить міжнародним стандартам захисту адвокатури та принципу розподілу компетенцій.

Отже, дії Маселка Р.А., який зберігає статус адвоката, у разі наявності в таких діях ознак дисциплінарного проступку підлягають розгляду у компетентних органах адвокатського самоврядування незалежно від факту його членства у Вищій раді правосуддя.

8. Висловлювання, зроблені Маселком Р.А. під час офіційної процедури добору кандидата на посаду судді, не лише порушили встановлені норми, а й фактично створили перешкоди для реалізації адвокатом Віхровим О.В. права на участь у конкурсі. Такі дії мають ознаки дискримінаційного та упередженого ставлення і суперечать фундаментальним принципам рівності, недискримінації та об'єктивності, які є обов'язковими у конкурсних процедурах.

Разом з тим, дії члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А., а також інших членів ВРП, які підтримали його позицію під час розгляду кандидатури адвоката Віхрова О.В., **свідчать про порушення стандартів суддівської етики**, дотримання яких є обов'язком кожного члена Вищої ради правосуддя.

По-перше, мали місце втрата неупередженості та об'єктивності, оскільки Маселко Р.А. самостійно ініціював перевірку відомостей і сформулював висновки щодо нібито порушення адвокатом Віхровим О.В. Правил адвокатської етики, а інші члени Ради підтримали цю позицію, тим самим легітимізувавши упереджене ставлення. Це суперечить вимозі діяти безсторонньо та забезпечувати довіру до правосуддя.

По-друге, поведінка Маселка Р.А. та підтримка його позиції іншими членами ВРП порушили принцип коректності та поваги. Публічні висловлювання, які принижували честь і гідність адвоката, завдали шкоди його діловій репутації та суперечили обов'язку судді й члена ВРП поводитися коректно та з повагою до інших осіб.

По-третє, зазначені дії мають ознаки дискримінаційного та упередженого ставлення, оскільки створили перешкоди для реалізації адвокатом Віхровим О.В. права на участь у конкурсі на посаду судді. Це прямо суперечить принципам рівності, недискримінації та об'єктивності, які є фундаментальними у конкурсних процедурах.

Нарешті, такі дії Маселка Р.А. та членів ВРП, які його підтримали, підривають авторитет судової влади й довіру суспільства до правосуддя, що несумісно з високими етичними стандартами, встановленими для суддів і членів ВРП національним законодавством та міжнародними актами, зокрема Бангалорськими принципами поведінки суддів.

Таким чином, зазначені дії свідчать про **порушення як суддівської етики, так і присяги члена Вищої ради правосуддя**, що у сукупності утворює підставу для конституційно-правової відповідальності та дострокового припинення його повноважень.

9. Рада адвокатів України, враховуючи правові позиції, викладені у пунктах 7.22–7.28 постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 лютого 2025 року у справі № 990/74/24, наголошує, що оцінка встановлених обставин щодо кандидата на посаду судді за критерієм доброчесності належить до виключних дискреційних повноважень Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Жоден інший орган, зокрема й Вища рада правосуддя, не наділений правом самостійно оцінювати доброчесність кандидата на посаду судді.

Велика Палата чітко зазначила, що такі повноваження реалізуються членами ВККС на підставі їх внутрішнього переконання та з урахуванням морально-етичної природи категорії «добročесність», визначеної, зокрема, Бангалорськими принципами поведінки суддів та Кодексом суддівської етики. Втручання інших органів у цей процес виходить за межі їх компетенції та порушує принципи законності, верховенства права і розподілу повноважень.

Таким чином, спроби Маселка Р.А. та інших членів Вищої ради правосуддя самостійно оцінювати добročесність адвоката Віхрова О.В., у тому числі шляхом інтерпретації обставин його професійної діяльності чи встановлення порушень Правил адвокатської етики, виходять за межі їхніх повноважень і є неправомірними. Такі дії не лише порушують принципи законності та розподілу компетенцій між органами, а й свідчать про **порушення стандартів суддівської етики**, зокрема принципів неупередженості, добročесності та верховенства права, які є обов'язковими для кожного члена Вищої ради правосуддя.

Це особливо очевидно з огляду на те, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України у межах своїх виключних дискреційних повноважень вже надала позитивну оцінку добročесності адвоката Віхрова О.В., визнавши його таким, що відповідає встановленим критеріям.

10. Рада адвокатів України констатує, що дії члена ВРП Маселка Р.А. та інших членів Вищої ради правосуддя, які підтримали його позицію шляхом голосування, суперечать основоположним принципам міжнародного права щодо захисту професії адвоката.

Зокрема, було порушено:

- Статтю 6 Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката, яка гарантує право на конфіденційність та захист від негативних наслідків ототожнення адвоката з його клієнтами чи їхніми справами;
- Статтю 8 Конвенції, яка закріплює виключну компетенцію незалежних органів адвокатського самоврядування у питаннях адвокатської етики;
- Частину 4 статті 9 Конвенції (заходи захисту), яка зобов'язує забезпечити адвокатам можливість здійснювати професійну діяльність без переслідувань, залякувань чи будь-якого неправомірного втручання.

Крім того, зазначені дії суперечать Принципам 16, 17, 18 Основних принципів ООН щодо ролі адвокатів, які гарантують адвокатам імунітет від переслідувань за здійснення професійних функцій та захист від будь-якого втручання у їх діяльність.

Таким чином, встановлені порушення не лише підривають міжнародні гарантії незалежності адвокатської професії, а й свідчать про **порушення стандартів суддівської етики членами Вищої ради правосуддя**, оскільки вони зобов'язані діяти добросовісно, неупереджено та з дотриманням верховенства права. Вчинені дії несумісні з високими етичними вимогами, що покладаються на членів ВРП, і підривають авторитет правосуддя.

11. Вища рада правосуддя є конституційним органом, статус її членів визначений безпосередньо Конституцією України та Законом України «Про Вищу раду правосуддя».

Рада адвокатів України виходить із того, що члени Вищої ради правосуддя не несуть дисциплінарної відповідальності за діяння, вчинені при здійсненні повноважень члена ВРП, оскільки спеціальний порядок такої відповідальності законом не передбачено. Водночас вони є суб'єктами конституційних правовідносин, їхня діяльність ґрунтується на присязі (стаття 19 Закону), а підстави дострокового припинення повноважень прямо передбачені Конституцією та Законом.

Відповідно до частини сьомої статті 20 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» члени ВРП у своїй діяльності та поза її межами зобов'язані дотримуватися встановлених для суддів етичних стандартів як складової професійної етики члена ВРП.

Згідно зі статтею 24 цього Закону, грубе чи систематичне нехтування обов'язками, інша поведінка, що підриває авторитет та суспільну довіру до правосуддя і судової влади, у тому числі недотримання етичних стандартів судді, а також порушення присяги, є підставою для дострокового припинення повноважень члена ВРП.

Зміст присяги, визначений ст.19 Закону «Про Вищу раду правосуддя», покладає на члена ВРП публічно-правовий обов'язок здійснювати повноваження сумлінно, чесно, неупереджено, з додержанням Конституції та законів України і з метою забезпечення незалежності судової влади. Порушення присяги, так само як і вказані у статті 24 прояви поведінки, що підривають авторитет правосуддя, утворюють підстави для дострокового припинення повноважень.

З огляду на встановлені Радою адвокатів України обставини у справі адвоката Віхрова О.В., дії члена ВРП Маселка Р.А. (втручання в адвокатську діяльність, спонукання до розкриття адвокатської таємниці, вихід за межі компетенції шляхом самотійного тлумачення та застосування Правил адвокатської етики до адвоката-кандидата, ревізія остаточного судового

рішення, нетактовні і принизливі висловлювання, здатні вплинути на колегіальне волевиявлення) у своїй сукупності свідчать **про недотримання етичних стандартів судді та грубе нехтування обов'язками члена ВРП**, несумісне зі статусом, і можуть кваліфікуватися як порушення присяги.

З огляду на встановлені обставини, **Рада адвокатів України вважає за необхідне порушити питання** про застосування до члена Вищої ради правосуддя Маселка Р.А. передбаченого Конституцією України та Законом України «Про Вищу раду правосуддя» механізму **дострокового припинення його повноважень як особливої форми конституційно-правової відповідальності**. Така процедура спрямована на забезпечення верховенства Конституції, відновлення суспільної довіри до правосуддя та належне функціонування Вищої ради правосуддя.

12. Член Вищої ради правосуддя Маселко Р.А. має **статус адвоката**, який зберігається незалежно від того, що його право на зайняття адвокатською діяльністю зупинено у зв'язку з обранням на посаду члена Вищої ради правосуддя. Такий статус зумовлює поширення на нього вимог законодавства про адвокатуру, у тому числі щодо професійної етики та дисциплінарної відповідальності.

Загальні умови дисциплінарної відповідальності адвоката визначаються статтею 33 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Дисциплінарне провадження щодо адвоката – це встановлена законом процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у його діях ознак дисциплінарного проступку. Таке провадження здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за адресою робочого місця адвоката, зазначеного в Єдиному реєстрі адвокатів України.

Право ініціювати дисциплінарне провадження щодо адвоката має кожна особа, якій стали відомі факти його поведінки, що можуть містити ознаки дисциплінарного проступку.

Крім того, на Маселка Р.А., як на адвоката, поширюється дія Присяги адвоката України, зміст якої закріплює обов'язок неухильно додержуватися Конституції та законів України, чесно і сумлінно виконувати свої професійні обов'язки, дотримуватися правил адвокатської етики, бути відданим принципам незалежності адвокатури та зберігати адвокатську таємницю. Порушення Присяги адвоката, так само як і Правил адвокатської етики, відповідно до частини другої статті 32 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», є самостійною підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності.

У зв'язку з наведеним, Рада адвокатів України ініціює звернення із заявою (скаргою) до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури за адресою робочого місця адвоката Маселка Романа Анатолійовича, визначеною у Єдиному реєстрі адвокатів України, для вирішення питання про відкриття дисциплінарного провадження.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 23, 33-36, 44, 45, 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Встановити факт, що член Вищої ради правосуддя Маселко Роман Анатолійович втручався в адвокатську діяльність адвоката Віхрова О.В., спонукав його до розголошення адвокатської таємниці, самостійно тлумачив і застосовував Правила адвокатської етики всупереч визначеній законом компетенції, здійснював ревізію остаточного судового рішення та створював штучні сумніви у його законності, ототожнював адвоката з його клієнтами та їх справами, а також використовував некоректні й принизливі висловлювання, що дискредитували адвоката та професію в цілому. Зазначені дії свідчать про неналежне здійснення повноважень Маселком Р.А., підривають авторитет і суспільну довіру до правосуддя та судової влади, дискредитують професію адвоката і є проявом недотримання етичних стандартів судді та порушення присяги члена Вищої ради правосуддя.

2. Звернутися до Вищої ради правосуддя з ініціативою порушення питання про застосування передбаченого Конституцією України та Законом України «Про Вищу раду правосуддя» механізму дострокового припинення повноважень члена ВРП Маселка Р.А. як особливої форми конституційно-правової відповідальності у зв'язку з недотриманням ним етичних стандартів судді та порушенням присяги.

3. Звернутися до Етичної ради з повідомленням про встановлені факти порушення членом Вищої ради правосуддя Маселком Р.А. етичних стандартів судді та присяги члена ВРП, які проявилися у втручанні в адвокатську діяльність адвоката Віхрова О.В., спонукання його до розголошення адвокатської таємниці, виході за межі визначених законом повноважень, некоректних висловлюваннях та інших діях, що дискредитують професію адвоката і підривають авторитет та суспільну довіру до правосуддя. Просити Етичну раду в межах своєї компетенції надати оцінку зазначеним фактам та вжити передбачених законом заходів реагування.

4. Повідомити суб'єктів призначення членів Вищої ради правосуддя, які підтримали позицію доповідача Маселка Р.А. та проголосували за рішення ВРП

від 03 червня 2025 року, про встановлені факти їх втручання в адвокатську діяльність адвоката Віхрова О.В., порушення його професійних прав і гарантій адвокатської діяльності, а також спонукання до розголошення адвокатської таємниці.

5. Направити офіційні звернення до Верховної Ради України, Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади, Ради суддів України, Ради прокурорів України та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та повідомити про системні порушення членами Вищої ради правосуддя конституційних принципів незалежності адвокатури, верховенства права та правової визначеності, звернути увагу на загрозу для функціонування правосуддя і довіри до судової реформи та просити вжити заходів реагування у межах компетенції.

6. Направити офіційні листи до ССВЕ, ІВІ, Офісу Ради Європи, Офісу Ради Європи в Україні, Венеційської комісії та Директорату DGI з повідомленням про виявлені порушення членами Вищої ради правосуддя принципів верховенства права та правової визначеності, а також про зазіхання на основоположні засади і гарантії адвокатської діяльності.

У зверненнях зазначити, що такі дії становлять практику дискредитації та дискримінаційного ставлення до кандидатів, які мають статус адвоката, і тим самим підривають гарантії незалежності адвокатури.

Звернути увагу на те, що виявлені порушення суперечать міжнародним зобов'язанням України як держави – члена Ради Європи щодо дотримання стандартів захисту професії адвоката, встановлених Конвенцією Ради Європи про захист професії адвоката, Рекомендацією № R(2000)21 та Основними принципами ООН щодо ролі адвокатів.

7. Ініціювати перед Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури Львівської області питання про дисциплінарну відповідальність адвоката Маселка Романа Анатолійовича (*свідомство про право на заняття адвокатською діяльністю № 21/763 видане 31 серпня 2012 року Закарпатською обласною КДКА*) за виявленими ознаками порушення Правил адвокатської етики та Присяги адвоката України.

8. Уповноважити представника адвокатів Рівненської області у складі Ради адвокатів України адвоката Лазарчук Ганну Валеріївну (*свідомство про*

право на заняття адвокатською діяльністю № 4385 від 04 липня 2012 року видане Донецькою обласною КДКА) з урахуванням прийнятого рішення оформити, підписати та скерувати від імені Ради адвокатів України відповідну заяву (скаргу) щодо поведінки адвоката Маселка Романа Анатолійовича, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, із наданням всіх процесуальних прав та покладанням обов'язків, як представника скаржника.

9. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявника адвоката Віхрова О.В. та опублікувати його на офіційному вебсайті Національної асоціації адвокатів України.

В.о. Голови Ради адвокатів України /підпис/

Валентин ГВОЗДІЙ

Секретар Ради адвокатів України /підпис/

Ігор КОЛЕСНИКОВ